

Anvarig verksamhetschef, kommundirektören
Riktlinjer antagna den 13 februari 2017

Riktlinjer vid ingående av avtal i Ronneby kommun

1. Inledning och syfte

Ronneby kommun är en politiskt styrd organisation, vilket ställer särskilda krav på styrning och ledning. Riktlinjer har till funktion att kvalitetssäkra verksamheten, samt att underlätta regelefterlevnad för kommunkoncernens anställda.

Kommunal verksamhet breddar ständigt sina gränser mot nya rättsområden, vilket ställer högre och nya krav på verksamheterna inom kommunkoncernen att skriva hållbara och tydliga avtal.

Dessa riktlinjer har till ändamål att skapa förståelse och underlätta avtalsskrivande och ingående av avtal.

2. Tillämplighet

Avtal som ingås i enlighet med lagen om offentlig upphandling (2016:1145) ("LOU") samt kollektiv- och anställningsavtal omfattas inte av dessa riktlinjer.

3. Avtalsrätt i kommunal verksamhet

Historiskt betraktat har avtalsrätten tillhört privatjuridiken. Avtalet är främst ett instrument i den s.k. "ekonomiska omsättningens tjänst", det vill säga för utbytet av varor och andra naturaprestationer mot pengar. Rättsutvecklingen har gått mer mot att avtal även används i den kommunala verksamheten för att reglera rättsförhållanden mellan kommunen (det allmänna) och den enskilde (privatpersoner, företag, föreningar m.m.).

Även interkommunala avtal samt avtal mellan kommun och landsting förekommer inom den kommunala förvaltningen, t.ex. när kommunen ingår i ett kommunalförbund.

Den privatjuridiska avtalsrätten kan dock inte lyftas ut i sin helhet ur det sammanhang där den är framvuxen, utan avtalet måste anpassas till kommunala förutsättningar. Detta innebär bland annat att det finns begränsningar för hur och i vilket syfte ett avtal får ingås i kommunen.

Som utgångspunkt råder avtalsfrihet inom den svenska avtalsrätten. Det innebär att i regel får *vem* som helst avtala med *vem* de vill om *vad* de vill. Denna avtalsfrihet kan inte upprätthållas till sin helhet i den kommunala organisationen

eftersom den kommunala verksamheten styrs av speciallagar som i vissa fall inskränker möjligheten till friskrivningar. Felaktigt utformade avtalsvillkor, som strider mot gällande rätt, kan innebära att avtalet ogiltigförklaras i en domstolstvist.

4. Skattemässiga frågor vid köp av tjänst

Motpartens organisationsform

Innan avtal ingås måste motpartens juridiska status klargöras. Olika skattemässiga konsekvenser kan inträda beroende på om motpart är ett företag, en förening eller en fysisk person. Innan avtalet tecknas är det också viktigt att den juridiska personens registrerade status klargörs. Detta är viktigt eftersom motparten kan behöva ansöka om och erhålla nödvändiga intyg från Skatteverket innan avtalet undertecknas.

Om motpartens juridiska status inte klargörs i avtalsskrivandet kan konsekvensen bli att motparten inte erhåller de ekonomiska medel som förväntas på grund av att kommunen måste göra skatteavdrag eller dra av för arbetsgivaravgifter. Dessutom uppkommer administrativt merarbete som den avtalande enheten får hantera.

Föreningsbidrag

I de fall avtalet avser föreningsbidrag gäller kommunens bidragsbestämmelser för föreningar (KF § 210/2014). Eftersom avtal av denna typ inte innebär motprestation från föreningens sida, aktualiseras inte skattefrågorna nedan.

Köp av tjänst

Avtal som reglerar motprestation från föreningens sida kan betraktas som köp av tjänst. I de fall ett avtal om köp av tjänst ingås med fysisk person uppstår ett anställningsförhållande.

Vid händelse att avtal om köp av tjänst ingås med en juridisk person ska flera aspekter beaktas. Olika skattemässiga konsekvenser inträder beroende på om den juridiska personen är registrerad för F-skatt eller A-skatt eller om den inte är registrerad överhuvudtaget.

5. Avtalstyper

Olika typer av avtal förekommer i den kommunala verksamheten.

När avtal ingås är det viktigt att den som står som part för kommunens räkning vet vad det är för rättsförhållande som ska regleras.

Generellt ska inte olika avtalstyper blandas. Avtalsskrivandet ska renodlas, för att parterna lätt kan förstå och tyda avtalets syfte.

Följande avtalstyper är vanligt förekommande i kommunkoncernen:

- Arrendeavtal
 - o Anläggningsarrende
 - o Lägenhetsarrende
 - o Jordbruksarrende

- Bostadsarrende
- Hyresavtal
- Lokalhyresavtal
- Nyttjanderättsavtal av lös egendom
- Nyttjanderättsavtal av fast egendom (kan även vara arrendeavtal)
- Köp av tjänst eller annan nyttighet
- Avtal avseende förvärv av fastighet
- Samverkansavtal
- Avtal om (turist)arrangemang
- Sponsringsavtal
- Abonnemangsavtal
- Samarbetsavtal
- Avtal mellan kommuner

Även andra typer av avtal förekommer. Listan är inte fullständig och nya avtalstyper kan tillkomma med hänsyn till rättsutvecklingen.

För vissa av dessa avtalstyper finns det tvingande lagregler som måste tas i beaktande. I sådana fall ska avtalet anpassas så att lagreglerna inte åsidosätts.

6. Utformning av avtalsvillkor

Den part som står för utformning av avtalsvillkoren bär även risken för villkorens otydlighet. Därmed är det rekommenderat att avtalsvillkor utarbetas i samråd med motpart så att risken för otydlighet eller bristande samförstånd kring avtalsvillkorens innebörd minskar.

Innan avtal undertecknas av behörig befattningshavare ska samtliga frågetecken vara utredda avseende formuleringar, sakligt innehåll och tvingande rättsreglers påverkan på rättsförhållandet.

Villkoren ska vara utformade på förståelig och korrekt svenska utan att deras betydelse eller innehåll förvrängs.

7. Avtalsform

Avtal som ingås för kommunens räkning ska vara skriftliga.

8. Vem får ingå avtal för kommunens räkning?

Vissa avtal får enbart ingås av nämnd, kommunstyrelse eller kommunfullmäktige. Vilka avtal som omfattas av detta följer av befintliga delegationsordningar.

I förekommande fall får tjänstemän ingå avtal som ett led i den delegationsrätt han eller hon har.

Företrädare för kommunen får endast ingå avtal om de av delegationsordning eller personlig delegation har rätt att göra det.

I delegationsordningar kan specifika krav ställas upp som måste följas vid avtalets ingående.

9. Villkor

Kommersiella villkor ska finnas med i alla avtal. Kommersiella villkor reglerar hur ekonomiska risker fördelas mellan parterna och syftar till att ge garantier för att parter kan hålla varandra ansvariga vid bristande fullgörande av avtal.

Följande villkor bör i förekommande fall vara med i avtal som skrivs:

- Avtalsperiod
- Avtalsföremålet, avtalsobjektet
- Försäkringsfrågor
- Ersättningar
- Parternas åtaganden
- Förbehåll om avtalsvillkorens fullgörande, d.v.s. under vilka omständigheter part har rätt att innehålla egen prestation
- Påföljder vid avtalsbrott
- Hävningsvillkor
- Tvistlösning
- Andra förutsättningar för avtalets giltighet, t.ex. kommunfullmäktiges beslut

Observera att listan på villkor inte är uttömmande. Avtalsvillkoren måste anpassas efter avtalsföremålet i fråga.

10. Särskilt om försäkringsfrågor

Avtal som innefattar stora ekonomiska risker ska innehålla försäkringsvillkor.

Försäkringsvillkoren i avtalet ska formuleras i enlighet med vad som stadgas i kommunens försäkringar.

11. Uppföljning av avtal

Avtal måste följas upp för att säkerställa att omförhandling, utvärdering, uppsägning eller andra åtgärder kan vidtas vid behov.

12. Samråd med jurist

Vid tveksamma fall bör samråd med kommunjurist ske.

13. Handläggning och diarieföring

Avtal ska diarieföras i enlighet med Riktlinjerna för postöppning och diarieföring.

14. Återrapportering av delegation

Delegat ska återrapportera ingående av avtal till sin nämnd eller kommunstyrelsen.

15. Ansvar

Kommunstyrelsen har det övergripande ansvaret för dessa riktlinjer. Närmast ansvarig verksamhetschef är kommundirektören.

Varje nämnd och bolagsstyrelse ska inom sitt område se till att avtalsskrivande och avtalsingående sker i enlighet med denna riktlinje.

16. Kompletterande rutiner

Ansvarig chef på förvaltning eller enhet ansvarar, utifrån vad som skrivs i denna riktlinje, för att ta fram kompletterande rutiner om behov för detta föreligger.

Dessa riktlinjer är antagna med stöd av Riktlinjer för Ronneby kommuns styrdokument avseende kvalitet och utveckling, beslutad av Kommunfullmäktige § 79, den 26 mars 2015.